

คอลัมน์ “จากท่าพระจันทร์ถึงสนามหลวง”

ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 10 เมษายน 2546

ปีเตอร์ อาร์เน็ต เหยื่อสงครามอิรัก

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์

วันอาทิตย์ที่ 30 มีนาคม 2546 ปีเตอร์ อาร์เน็ต (Peter Arnett) ออกรายการให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์อิรัก เนื้อหาของบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญ 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นการวิพากษ์แผนการรบแผนแรกของกองทัพอเมริกันว่าประสบความสำเร็จล้มเหลว ส่วนที่สองกล่าวถึงประชาชนชาวอิรักที่ต้องล้มตายเพราะซีปนาวุธของกองทัพอเมริกัน ในขณะที่กระทรวงกลาโหมอเมริกันอ้างว่า รัฐบาลอิรักยิงซีปนาวุธใส่ประชาชนของตนเอง เพื่อให้ปรากฏเป็นข่าวทั่วโลก

ปีเตอร์ อาร์เน็ต ยังให้ความเห็นด้วยว่า ประชาชนชาวอิรักในนครแบกแดดมีวินัยสูงยิ่ง และสงครามอิรักปลุกสำนึกชาตินิยมและสร้างความมุ่งมั่นในการต่อสู้กับกองทัพผู้รุกราน อาร์เน็ตเชื่อว่า รายงานข่าวจากนครแบกแดดจะช่วยเกื้อหนุนขบวนการสันติภาพที่ต่อต้านการทำสงครามรุกรานอิรัก

วันจันทร์ที่ 31 มีนาคม 2546 เครือข่ายโทรทัศน์ NBC แห่งสหรัฐอเมริกาไล่ปีเตอร์ อาร์เน็ต ออกจากงาน อาร์เน็ตรายงานข่าวจากอิรักให้ NBC และ National Geographic Explorer ของ MSNBC

เมื่อรายการให้สัมภาษณ์ของปีเตอร์ อาร์เน็ตแพร่ภาพไปทั่วโลก ในชั้นแรก NBC ปกป้องอาร์เน็ต โดยอ้างเหตุผลว่า อาร์เน็ตให้สัมภาษณ์ตามมารยาท และเนื้อหาของบทสัมภาษณ์ก็เป็นบทวิเคราะห์สงครามอิรัก แต่แล้วในเช้าวันจันทร์ นายเนล ชาปิโร (Neal Shapiro) ประธานเครือข่ายโทรทัศน์ NBC บอกกล่าวกับอาร์เน็ตว่า NBC ไม่ต้องการอาร์เน็ตอีกต่อไป NBC แถลงการณ์ว่า การที่อาร์เน็ตให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์ที่ควบคุมโดยรัฐบาลอิรัก ในขณะที่กำลังมีสงครามเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง

รายงานข่าวหลายกระแสอ้างว่า ผู้นำรัฐบาลอเมริกันและผู้นำพรรครีพับลิกันมีส่วนกดดันให้ NBC ไล่อาร์เน็ตออกจากงาน อัลฟอนเซ ดามาโต (Alfonse D'Amato) อดีตวุฒิสมาชิกจากมลรัฐนิวยอร์ก ให้สัมภาษณ์ว่า บทสัมภาษณ์ของอาร์เน็ตเป็นประโยชน์แก่ศัตรูของสหรัฐอเมริกา ความเห็นทำนองนี้ปรากฏโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนครวอชิงตัน ดี.ซี. ด้วยเหตุนี้เอง จึงมิใช่เรื่องยากแก่การเข้าใจว่า เหตุใด NBC ซึ่งปกป้องอาร์เน็ตในเบื้องต้น กลับต้องไล่อาร์เน็ตออกในบั้นปลาย

ในวงการสื่อมวลชนอเมริกัน ปีเตอร์ อาร์เน็ต มีทั้งมิตรและศัตรู ฝ่ายที่เป็นปรปักษ์ไม่รังไรในการบดขยี้อาร์เน็ต โดยการกล่าวหาว่า อาร์เน็ตไม่รักชาติ (อเมริกัน) ททรยศต่อชาติ (อเมริกัน) และเอาใจช่วยศัตรู (อเมริกัน) เบนต์ โบเซลที่สาม (L. Brent Bozell III) กล่าวหาอาร์เน็ตว่าเป็น Cretinous Liar โมนา ชาเรน (Mona Charen) ตั้งคำถามว่า ปีเตอร์ อาร์เน็ตเป็นคนของใครในแบกแดด เป็นคนของสหรัฐอเมริกาหรือคนของอิรัก จอห์น พอดฮอร์เรตส์ (John Podhoretz) ตั้งคำถามว่า ปีเตอร์ อาร์เน็ต ททรยศต่อชาติ (อเมริกัน) หรือไม่ และให้คำตอบว่าใช่

ฝ่ายที่เป็นกลางมองปีเตอร์ อาร์เน็ต ทั้งด้านบวกและด้านลบ ทอม โรเซนสทีล (Tom Rosenstiel) ผู้อำนวยการ Project for Excellence In Journalism ให้ความเห็นว่าการรายงานข่าวของอาร์เน็ตเป็นเป้าแห่งการถูกโจมตีมาโดยตลอด แต่การให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์อิรักครั้งนี้ สร้างความเสียหายแก่ตัวอาร์เน็ตเอง เพราะอาร์เน็ตไม่สามารถแยกแยะบทบาทระหว่างนักข่าวกับตัวละครทางการเมือง การให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์อิรักทำให้อาร์เน็ตก้าวข้ามพรมแดนของนักข่าวไปเป็นตัวละครทางการเมืองเสียเอง

วอลเตอร์ ครองไคต (Walter Cronkite) ผู้อ่านข่าวของเครือข่ายโทรทัศน์ CBS ระหว่างปี 2505-2524 เขียนบทความในหนังสือพิมพ์ *The New York Times* (April 2, 2003) ว่า "Peter Arnett Should Have Known Better" ในฐานะนักข่าวอาวุโส ผู้ทำหน้าที่รายงานข่าวอย่างซื่อตรง ปีเตอร์ อาร์เน็ต ควรจะรู้ว่า การให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์อิรักในภาวะสงคราม อาจทำให้อาร์เน็ตเข้าข่ายทรยศต่อชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา เพราะบทสัมภาษณ์ของอาร์เน็ตเป็นการให้ aid and comfort แก่ข้าศึก (อิรัก) อาร์เน็ตอาจยอมให้สัมภาษณ์เพียงเพราะต้องการแหล่งข่าวจากฝ่ายอิรัก ซึ่งนักข่าวโดยทั่วไปไม่มี トラบเท่าที่อาร์เน็ตเอาใจผู้นำอิรัก อาร์เน็ตสามารถถ่ายทอดข่าวจากนครแบกแดดไปสู่สหรัฐอเมริกาและแดนดินอื่นได้ อาร์เน็ตจึงให้ประโยชน์แก่ผู้นำอิรัก วอลเตอร์ ครองไคต กล่าวสรุปท้ายบทความว่า การที่ NBC ปลดอาร์เน็ตออกจากงาน มิได้สร้างความสูญเสียแก่ตัวอาร์เน็ตเท่านั้น หากยังสร้างความสูญเสียแก่สังคมอเมริกันอีกด้วย เพราะทำให้ขาดเหยี่ยวข่าวที่จะช่วยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับอิรัก

ฝ่ายที่เห็นใจปีเตอร์ อาร์เน็ต ชี้ให้เห็นว่า บทสัมภาษณ์อาร์เน็ตมิได้ออกนอกกรอบนอกทาง และสร้างผลร้ายแก่สหรัฐอเมริกา

ประการแรก ความเห็นที่ว่า มีความผิดพลาดของแผนการรบของกองทัพอเมริกันจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการรบในเวลาต่อมา สอดคล้องกับความเห็นที่ปรากฏโดยทั่วไปรวมทั้งสื่อมวลชนที่ติดตามกองทัพอเมริกันในประเทศกาตาร์

ประการที่สอง ความเห็นที่ว่า กองทัพอเมริกันประเมินพลังการต่อสู้และความมุ่งมั่นของกองทัพอิรักต่ำกว่าความเป็นจริง สอดคล้องกับความเห็นของผู้สื่อข่าวและผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก อีกทั้งผู้บัญชาการเหล่าทัพทั้งอเมริกันและอังกฤษจำนวนไม่น้อย ก็มีความเห็นเช่นนี้

ประการที่สาม ความเห็นที่ว่า ภาพการล้มตายและการบาดเจ็บของพลเรือนชาวอิรักเป็นประโยชน์ต่อขบวนการสันติภาพที่ต่อต้านสงครามก็ตรงต่อข้อเท็จจริง

ปีเตอร์ อาร์เน็ต เป็นชาวนิวซีแลนด์ สำเร็จการศึกษาจาก Waitaki College และประกอบอาชีพนักข่าวทั้งในนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และไทย ในปี 2505 อาร์เน็ตเป็นผู้สื่อข่าวของ Associated Press (AP) และตระเวนรายงานข่าวในเวียดนาม นับแต่ปี 2505 จนถึงปี 2518 เมื่อนครไซ่ง่อนแตก นับเป็นการใช้ชีวิตในเวียดนามยาวนานกว่านักข่าวคนอื่นใด คุณภาพของข่าวที่รายงานทำให้อาร์เน็ตได้รับรางวัล Pulitzer Prize for International Reporting

นอกจากนี้ ยังได้รับรางวัลที่สำคัญอีก 3 รางวัล อันได้แก่

* Society of Professional Journalists Award

* Overseas Press Club Award

* George Polk Memorial Award

ในปี 2524 อาร์เน็ตย้ายจาก AP ไปอยู่ CNN มีโอกาสรายงานข่าววิกฤติการณ์ทางการเมืองในซัลวาดอร์ ภาวะทุพภิกขภัยในเอธิโอเปีย และกลับไปประเมินสถานการณ์ในเวียดนามภายหลังการปลดแอก 10 ปี

ในระหว่างปี 2529-2531 อาร์เน็ตทำงานเป็นหัวหน้าสำนักข่าว CNN ในนครมอสโคว์ หลังจากนั้นย้ายกลับไปนครวอชิงตัน ดี.ซี. ก่อนที่จะไปปักหลักอยู่นครเยรูซาเล็ม เมื่อต้นปี 2533 อันเป็นเหตุให้มีโอกาสรายงานข่าวสงครามอ่าวเปอร์เซียในปี 2534 อาร์เน็ตยื่นหยัตรายงานข่าวในนครแบกแดด ในขณะที่ผู้สื่อข่าวอื่นๆถอนตัวกลับบ้าน ในฐานะผู้สื่อข่าวตะวันตกคนเดียวในนครแบกแดด อาร์เน็ตสร้างชื่อเสียงให้แก่ CNN ผู้ที่ติดตามความเป็นไปในสงครามอ่าวเปอร์เซีย ล้วนต้องดูข่าว CNN ด้วยเหตุดังนี้ จำนวนผู้ชมข่าว CNN จึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันมีผลต่อ Rating และรายได้จากการโฆษณา อาร์เน็ตจึงมีส่วนช่วยเพิ่มความมั่งคั่งให้แก่ เท็ด เทอร์เนอร์ (Ted Turner) ผู้ถือหุ้นใหญ่ CNN อย่างสำคัญ

ผู้ชมข่าวสงครามอ่าวเปอร์เซียปี 2534 ทาง CNN จำนวนไม่น้อยอดรู้สึกมิได้ว่า อาร์เน็ตเข้าข้างซัดดัม ฮุสเซน กระทรวงกลาโหมอเมริกันไม่ชอบอาร์เน็ต สมาชิกวุฒิสภาอเมริกันบางคนก็ไม่ชอบอาร์เน็ต ถึงกับกล่าวหาว่าเป็นคนทรยศต่อชาติ (อเมริกัน) เวลานั้นอาร์เน็ตเปลี่ยนสัญชาติเป็นอเมริกันแล้ว อาร์เน็ตรายงานข่าวว่า กองทหารอเมริกันทิ้งระเบิดโรงงานผลิตนม

สำหรับเด็กในอิรัก แต่ฝ่ายกองทัพอ้างว่า โรงงานดังกล่าวเป็นโรงงานผลิตอาวุธชีวภาพ หาใช่โรงงานผลิตนมไม่

ในปี 2542 CNN ไม่ต่อสัญญาการจ้างปีเตอร์ อาร์เน็ต ทั้งนี้ด้วยแรงกดดันจากกระทรวงกลาโหมอเมริกัน อันเป็นผลจากการแพร่ภาพรายการสารคดี Valley of Death ทางเครือข่าย CNN เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2541 สารคดีเรื่องนี้รายงานปฏิบัติการทางทหาร Operation Tailwind ซึ่งส่งกองทหารอเมริกันเข้าไปไล่ล่าทหารอเมริกันที่หนีทัพในประเทศลาวเดือนกันยายน 2513 รายการนี้เป็นผลผลิตร่วมระหว่าง CNN กับนิตยสาร Time เฮฟริล โอลิเวอร์ (April Oliver) และแจ็ก สมิธ (Jack Smith) เป็นผู้ผลิตรายการ ปีเตอร์ อาร์เน็ต เป็นผู้รายงานข่าว

Valley of Death สัมภาษณ์นายทหารที่ร่วมปฏิบัติการ Operation Tailwind รวมทั้งนายพลเรือโทมัส มัวร์ (Thomas Moorer) ประธานเสนาธิการทหารในขณะนั้น แต่เป็นเพราะ Valley of Death รายงานว่า กองทหารอเมริกันใช้แก๊สพิษ Sarin ในการทำลายหมู่บ้านในลาว จึงได้รับการประท้วงจากกระทรวงกลาโหมอเมริกัน ผู้นำฝ่ายทหาร นายพลโคลิน พาวเวลล์ และนายเฮนรี คิสซิงเจอร์ ด้วยแรงกดดันทางการเมือง CNN ไล่ผู้ผลิตรายการออกจากงาน และตำหนิปีเตอร์ อาร์เน็ต แต่แรงกดดันให้ CNN ไล่อาร์เน็ตยังคงมีต่อมา จนท้ายที่สุด CNN ไม่ต่อสัญญาการจ้างอาร์เน็ตในปี 2542 โดยที่ยังไม่มีการพิสูจน์อย่างกระจ่างชัดว่า เนื้อหาของ Valley of Death ผิดข้อเท็จจริงตรงไหน

กระทรวงกลาโหมและผู้นำทหารอเมริกันเป็นไม้เบื่อไม้เมากับปีเตอร์ อาร์เน็ต ตั้งแต่การรายงานข่าวสงครามอ่าวเปอร์เซียปี 2534 ประสบความสำเร็จในการบีบ CNN มิให้ต่อสัญญาการจ้างอาร์เน็ตในปี 2542 และท้ายที่สุด ประสบความสำเร็จในการบีบ NBC ให้ไล่อาร์เน็ตออกจากงานในปี 2546 General Electric เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ใน NBC และเป็นผู้ขายยุทโธปกรณ์รายใหญ่ที่สองให้แก่กระทรวงกลาโหมอเมริกัน

ปีเตอร์ อาร์เน็ต นอกจากจะเป็นเหยื่อสงครามอิรักแล้ว ยังเป็นเหยื่อสงครามแย่งชิงอันดับยอดนิยมของเครือข่ายสถานีโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกาอีกด้วย ในทันทีที่อาร์เน็ตให้สัมภาษณ์สถานีโทรทัศน์อิรัก ทั้ง CNN และ Fox TV พร้อมใจกันออกข่าวข่มขู่ปีเตอร์ อาร์เน็ต

หมายเหตุ

1. บทสัมภาษณ์ปีเตอร์ อาร์เน็ต ทางสถานีโทรทัศน์ของรัฐบาลอิรัก โปรดอ่าน "Transcript of Peter Arnett Interview on Iraqi TV", *cnn.com* (March 30, 2003).
2. รายงานข่าวเครือข่ายโทรทัศน์ NBC ไล์ปีเตอร์ อาร์เน็ต ออกจากงาน ดูอาทิ "US Network Sacks Top Journalist", *BBC News* (April 1, 2003).
3. ความเห็นของนักหนังสือพิมพ์ที่ประณามปีเตอร์ อาร์เน็ต โปรดอ่าน
L. Brent Bozell III, "Peter Arnett, Cretinous Liar", *Media Research Center* (April 2, 2003).
Mona Charen, "Peter Arnett : Whose Man in Baghdad?", *townhall.com* (April 1, 2003).
John Podhoretz, "Is Peter Arnett Guilty of Treason?", *The New York Post* (April 3, 2003).
4. บทสัมภาษณ์ Tom Rosenstiel โปรดอ่าน
Howard Kurtz, "Peter Arnett, Back in the Minefield", *The Washington Post* (March 31, 2003).
5. ความเห็นของนักหนังสือพิมพ์ที่เห็นใจปีเตอร์ อาร์เน็ต โปรดอ่าน
Robert Jensen, "Arnett Paid a Price for Being Truly Neutral", *Common Dreams News Center* (April 2, 2003).
6. ข้อมูลรายการสารคดี Valley of Death และการกดดันให้ CNN ไล์ปีเตอร์ อาร์เน็ต ปี 2542 โปรดอ่าน
Barry Grey, "Pentagon Pressure Behind CNN Firing of Peter Arnett", *World Socialist Web Site* (April 22, 1999).
7. ปีเตอร์ อาร์เน็ต เป็นเหยื่อของสงครามแย่งชิง Rating ของเครือข่ายสถานีโทรทัศน์อเมริกัน โปรดอ่าน
Patrick Martin, "The Firing of Peter Arnett : Right-wing Straitjacket Tightens on the US Media", *World Socialist Web Site* (April 1, 2003).
Jonathan Turley, "Casualty of a Ratings War", *Los Angeles Times* (April 1, 2003).